

**1. Namangan davlat universiteti 61010200-Sport faoliyati (Volebol) ta'lim
yo'nalishi kunduzgi ta'lim shakli 1-bosqich talabalari uchun "O'zbek tilini sohada
qo'llanilishi" fanidan 2024/2025 o'quv yili bahorgi semestrda o'tkaziladigan
yakuniy nazorat uchun auditoriyada o'tilgan mavzular (ma'ruza, amaliy, seminar
va b.) yuzasidan nazorat savollar banki**

1. Matnning mantiqiy yaxlitligi nimani anglatadi va uning asosiy belgilarini tushuntiring?
2. Matnning kommunikativ funksiyasi nima va u qanday omillar bilan bog'liq?
3. Koherensiya va kohiziya tushunchalarini farqlang va ularning matndagi rolini tushuntiring.
4. Badiiy va ilmiy matnlarning strukturaviy va lingvistik jihatdan asosiy farqlarini misollar orqali izohlang.
5. Narrativ, deskriptiv, argumentativ va eksplorativ matn turlarining har biri qanday xususiyatlarga ega?
6. Ilmiy-ommabop matn bilan rasmiy-uslubiy matn o'rtasidagi asosiy farqlarni tushuntiring.
7. Intertekstual bog'lanish nima va u matnning qanday turida ko'proq uchraydi?
8. Dialogik va monologik matnlarning tuzilish prinsiplari qanday farqlanadi?
9. Matn ichidagi stilistik vositalar va ularning matn mantiqiga ta'sirini tahlil qiling.
10. Hujjat matnlari (shartnoma, farmon, buyruq va boshqalar) qanday pragmatik xususiyatlarga ega?
11. Atamashunoslik va leksikografiya o'rtasidagi asosiy farqlar nimada?
12. Termin va atama tushunchalarini farqlang.
13. Tilshunoslikda ilmiy me'yor tushunchasi qanday aniqlanadi va u til tizimining rivojlanishiga qanday ta'sir qiladi?
14. Grammatik me'yorlar til tizimida qanday shakllanadi ?
15. Lug'aviy me'yorlar bilan semantik me'yorlar o'rtasidagi farqlar nimalardan iborat?
16. O'zbek tilida grammatika me'yorlariga zid bo'lgan, ammo og'zaki nutqda keng qo'llaniladigan hodisalarga misollar keltiring. Bu jarayon til taraqqiyotiga qanday ta'sir qiladi?
17. Til me'yorlarini buzilishiga ta'sir etuvchi asosiy omillar qaysilar?
18. Zamonaviy o'zbek tilida yangi lug'aviy birliklarning paydo bo'lishi lug'aviy va semantik me'yorlarga qanday ta'sir ko'rsatmoqda?
19. Tashkiliy hujjatlarning huquqiy kuchi qaysi omillarga bog'liq va ularni rasmiylashtirishda qanday qonuniy talablar bajarilishi shart?
20. Tashkiliy hujjatlar tizimida nizom, reglament va farmoyishlarning bir-biridan asosiy farqlari nimada?
21. Rasmiy hujjatlar yuritishda ma'lumotlarning maxfiyligi va ishonchliligi qanday ta'minlanadi hamda bu borada qanday qonuniy cheklovlar mavjud?
22. Tashkilotning tashkiliy-huquqiy shakliga qarab, hujjatlarning turlari va ularni yuritish tartibi qanday o'zgaradi?
23. Ilmiy nutq uslubining asosiy lingvistik xususiyatlari qanday va u rasmiy uslubdan qanday farqlanadi?
24. Ilmiy matnlarda aniq, lo'nda va tushunarli bo'lish tamoyili qanday ta'minlanadi ?

25. Ilmiy nutqda terminlarning o'rne va ularning aniqligi nega muhim?
26. Rasmiy nutq uslubining huquqiy va normativ hujjatlar bilan bog'liq bo'lishining sababi nimada?
27. Ilmiy nutq uslubida ob'ektivlikni ta'minlash uchun qanday grammatik shakllar ko'proq qo'llaniladi ?
28. Rasmiy uslubda matnning mantiqiyiligi va tizimlilik qanday tamoyillar asosida shakllantiriladi?
29. Ilmiy matn va rasmiy hujjatlar tarkibida qisqartmalar qanday qo'llaniladi ?
30. Ilmiy va rasmiy uslubining sintaktik tuzilishidagi farqlar nimada?
31. Ilmiy maqolalarda va rasmiy hujjatlarda takroriylik qanday namoyon bo'ladi ?
32. Ilmiy va rasmiy uslubda dalillarning ishonchlilik qanday ta'minlanadi ?
33. Nutq uslublarining asosiy belgilari qanday va ularning o'zaro farqi nimada?
34. Rasmiy-idoraviy uslubda rasmiyatchilik qanday namoyon bo'ladi va bu uslubning afzallik hamda kamchiliklari qanday?
35. Ilmiy uslubda qo'llaniladigan terminologik birliklar qanday turlarga bo'linadi va ularning funksiyasi qanday?
36. Publisistika uslubi qanday vazifalarni bajaradi va u boshqa uslublardan qanday farq qiladi?
37. Badiiy uslubning asosiy leksik va sintaktik xususiyatlari qanday?
38. Sòzlashuv uslubining grammatik va leksik belgilari qanday namoyon bo'ladi?
39. Nutq uslublari zamonaviy ommaviy axborot vositalarida qanday o'zgarishlarga uchrayapti?
40. Rasmiy nutq uslubida hujjatlarni shakllantirish qoidalar qanday belgilanadi?
41. Ilmiy uslubning ob'ektivlik xususiyati qanday vositalar orqali ta'minlanadi?
42. Badiiy nutq uslubida ekspressiv vositalar qanday ishlatiladi ?
43. Publisistika uslubi ommaviy axborot vositalarida qanday o'zgarishlarga uchraydi?
44. Ilmiy nutq va rasmiy nutq uslubi o'rtasidagi o'xshashlik va farqlar qanday?
44. Rasmiy uslubdagi takroriy tuzilmalarning funksional ahamiyati qanday?
45. Ma'lumot-axborot hujjatlarining asosiy turlari va ularning o'zaro farqlari qanday?
46. Axborot hujjatlarining qonuniy ahamiyati qanday belgilanadi va ularning rasmiylashtirish tartibi qanday?
47. Elektron axborot hujjatlarining qog'oz shakldagi hujjatlardan asosiy farqlari nimada?
48. Ma'lumot-axborot hujjatlarida aniq va ishonchli axborotni ta'minlash uchun qanday talablar mavjud?
49. Hujjatlarining arxivga topshirilishi va ularni saqlash qoidalar qanday belgilangan?
50. Axborot hujjatlari yuritishda avtomatlashtirilgan tizimlar qanday ishlaydi va ularning afzalliklari nimada?
51. Hujjatlarining huquqiy jihatdan haqiqiyiligini tasdiqlashda muhr, imzo va elektron raqamli imzoning o'rne qanday?
52. Atamashunoslikning lingvistik va fanlararo mohiyati qanday ifodalanadi?
53. Termin va umumiy lug'aviy birliklarning farqlari nimada?
54. Atamalarni standartlashtirish jarayoni qanday bosqichlardan iborat?
55. Xalqaro terminologiya tizimi milliy terminologiyaga qanday ta'sir ko'rsatadi?
56. Atamalarni tarjima qilishda ekvivalentlik muammosi qanday hal etiladi?
57. Terminlarning ijtimoiy va madaniy omillarga bog'liqligi qanday namoyon bo'ladi?

58. O'zbek tilida yangi atamalar yaratish jarayoni qanday kechadi va asosiy manbalari nimalardan iborat?
59. Terminlarning semantik rivojlanishi qanday omillar bilan bog'liq?
60. Ilmiy-texnikaviy taraqqiyot terminologiyani rivojlanishiga qanday ta'sir qiladi?
61. Turli tillar termin tizimlarining uyg'unlashuvi qanday muammolarni keltirib chiqaradi?
62. Matnning kommunikativ vazifasi uning turlarga ajratilishida qanday ahamiyatga ega?
63. Matnning lingvistik strukturasi qanday turlari mavjud?
64. Badiiy matn va ilmiy matn o'rtasidagi asosiy farqlar nimada?
65. Matnning yaxlitligi va bog'lanishlilik qanday vositalar orqali ta'minlanadi?
66. Publististik matnning uslubiy xususiyatlari qanday namoyon bo'ladi?
67. Matnning pragmatik jihatdan tasnifi qanday amalga oshiriladi?
68. Rasmiy matnlar bilan erkin matnlarning tuzilish va semantik xususiyatlari qanday farq qiladi?
69. Matn turlarining ijtimoiy hayotdagi ahamiyati qanday namoyon bo'ladi?
70. Elektron matnlarning an'anaviy matnlardan farqlari nimalardan iborat?
71. Turli matn turlarida informativlik va ekspressivlik qanday uyg'unlashadi?
72. O'zbek-lotin alifbosining rasmiy qabul qilingan yili qaysi va uning asosiy maqsadi nima edi?
73. Lotin yozuviga asoslangan o'zbek alifbosida nechta harf bor va ular qanday tartibda joylashgan?
74. "O" va "G" harflarining yozilishi va talaffuzi bo'yicha qanday imlo qoidalari mavjud?
75. Tire va defis qo'llanilishining imlo qoidalari qanday farqlanadi?
76. Qo'sh undoshlar yozilishida qanday imlo qoidalariga amal qilinadi?
77. Harfiy qisqartmalar va abbreviaturalarning yozilish qoidalari qanday belgilanadi?
78. Ajratib va qo'shib yoziladigan qo'shimchalarga oid asosiy qoidalar qanday?
79. Xorijiy so'zlarning imlo qoidalari qanday belgilangan va ularga qanday yondashuvlar mavjud?
80. Shaxs ismlari va joy nomlarining imlo qoidalariga oid muhim qoidalar qanday?
81. So'z oxirida "y" yoki "i" harfi kelgan holatlarda qanday imlo me'yorlari qo'llaniladi?
82. Ikki va undan ortiq bo'g'indan iborat so'zlarda urg'u qo'llash imlo qoidalariga qanday ta'sir qiladi?
83. Son va harflarning birikmasi qanday yoziladi va raqamlar bilan harflar o'rtasida qanday qoidalar mavjud?
84. Qo'shib yoziladigan va alohida yoziladigan so'zlar orasidagi farqlar qanday aniqlanadi?
85. Murakkab so'zlar va qo'shma so'zlarning imlo qoidalari qanday belgilanadi?
86. Chiziqcha, nuqta va nuqtali vergul kabi tinish belgilari imlo qoidalariga qanday ta'sir qiladi?
87. Fonetik tamoyilga asoslangan yozuv tizimi qanday ishlaydi va uning afzalliklari hamda kamchiliklari qanday?
88. Morfologik tamoyil yozuvda qanday aks etadi va u so'z tuzilishiga qanday ta'sir qiladi?
89. Grafik tamoyillar va ularning imloga ta'siri qanday ifodalanadi?

90. O'zbek yozuv tizimida fonetik va morfologik tamoyillar qanday uyg'unlashgan?
91. Xalqaro terminlarning o'zbek yozuv tamoyillari asosida yozilishida nimalar yuzaga kelishi mumkin?
92. Lotin yozuviga asoslangan o'zbek alifbosida yozuv tamoyillarining amal qilishiga qanday misollar keltirish mumkin?
93. Nuqtali vergul qanday holatlarda ishlatiladi?
94. Chiziqcha va tirening grammatik vazifalari qanday va ularning ishlatilishidagi farqlar nimada?
95. Ikki nuqta qanday holatlarda qo'llanadi?
96. Qavslar va tire o'rtasidagi farqlar qanday?
97. Undov belgisi bilan so'roq belgisi bir gap tarkibida qanday qo'llaniladi va bu qanday ma'no nozikliklarini ifodalaydi?
98. Ellipsis (...) qanday vazifalarni bajaradi va uning qo'llanilishidagi asosiy cheklovlar qanday?
99. Tinish belgilarining dialogda qo'llanilishi haqida gapiring.
100. Ko'makchi so'zlar va bog'lovchilar ishtirok etgan gaplarda tinish belgilarining ishlatilish tartibi qanday?

2. Namangan davlat universiteti 61010200-Sport faoliyati (Volebol) ta'lim yo'nalishi kunduzgi ta'lim shakli 1-bosqich talabalari uchun "O'zbek tilini sohada qo'llanilishi" fanidan 2024/2025 o'quv yili bahorgi semestrda o'tkaziladigan yakuniy nazorat uchun mustaqil ta'lim mavzulari yuzasidan nazorat savollar banki

1. O'zbek adabiy tilining asosiy me'yorlariga nimalar kiradi?
2. Qaysi yozuv tamoyili so'zlarning to'g'ri yozilishini belgilaydi?
3. Adabiy til me'yorlarini belgilashda asosiy mezon nima hisoblanadi?
4. O'zbek yozuvining tarixiy rivojlanish bosqichlari qanday bo'lgan?
5. Orfografik me'yorlar qanday turlarga bo'linadi?
6. O'zbek tilida fonetik tamoyil asosida yoziladigan so'zlarga misollar keltiring.
7. Morfologik tamoyil deganda nimani tushunasiz?
8. Ilmiy-ommabop matnlar uchun qaysi yozuv me'yori muhim?
9. Terminlarning imlo qoidalari qanday belgilanadi?
10. Qaysi holatlarda so'zlarning yozilishi leksikologik tamoyilga bog'liq bo'ladi?
11. Nutq madaniyatining asosiy mezonlari nimalardan iborat?
12. Yozma nutq va og'zaki nutq orasidagi asosiy farqlarni sanab bering.
13. Nutq uslublari necha xil bo'lib, ularga misollar keltiring.
14. Rasmiy nutq uslubida qanday xatolarga yo'l qo'yish mumkin?
15. Fan va ilmiy nutq uslubi qanday xususiyatlarga ega?
16. Nutq uslublarning imloviy jihatdan farqi qanday?
17. Matbuot nutq uslubi qaysi xususiyatlari bilan ajralib turadi?
18. Yozma nutq madaniyatiga rioya qilishning asosiy shartlari nimalardan iborat?
19. Rasman tayyorlangan hujjatlar imlosida qanday talablar qo'yiladi?
20. Shaxsiy ish yuritish hujjatlarida qaysi so'zlarning imlosiga e'tibor qaratish kerak?
21. Matn qanday tarkibiy qismlardan iborat bo'ladi?
22. Matnning yaxlitligi qanday belgilanishi mumkin?

23. Qanday matn turlari mavjud va ularning asosiy farqlari nimada?
24. Ilmiy matnlar imloviy jihatdan qanday yozilishi kerak?
25. Badiiy matnlar imloviy xatolarining oldini olish uchun qanday chora ko'rish lozim?
26. Matnning uslubiy to'g'riligini qanday aniqlash mumkin?
27. Matn ichida terminlarni qanday yozish kerak?
28. Matn tarkibidagi iqtiboslarning imlo qoidalari qanday?
29. Matnda harflar qisqartmalari qanday yozilishi lozim?
30. Yozma matnda sonlarning imlo qoidalari qanday?
31. Ilmiy-ommabop matnlarning ilmiy matnlardan farqi nimada?
32. Ilmiy maqolalar yozishda imloviy jihatdan qanday talablar qo'yiladi?
33. Ilmiy-ommabop matnlarda qanday qisqartmalardan foydalaniladi?
34. Ilmiy matn tarkibida bo'g'in ajratish qoidalari qanday?
35. Ilmiy matnlarda chet tilidan olingan so'zlarning imlo qoidalari qanday?
36. Ilmiy manbalar ko'rsatilganda qaysi belgilarga rioya qilish lozim?
37. Ilmiy-ommabop matnlarni rasmiy hujjatlardan ajratib turuvchi imloviy xususiyatlar nimalardan iborat?
38. Ilmiy nutq uslubida qaysi so'zlar imloviy jihatdan muammoli hisoblanadi?
39. Ilmiy matn tarkibida keltirilgan dalillar qanday imloviy shaklda yoziladi?
40. Ilmiy maqola yozishda qaysi orfografik lug'atlarga tayanish lozim.
41. Rasmiy hujjatlar imlosi qanday qoidalarga bo'ysunadi?
42. Hujjatlar sarlavhalari qanday yoziladi?
43. Rasman belgilangan imlo me'yorlari qanday bo'lishi kerak?
44. Farmoyish hujjatlarida imloviy xatolar qanday oqibatlariga olib kelishi mumkin?
45. Rasmiy hujjatlarning qisqartma so'zlari qanday yoziladi?
46. Tashkiliy hujjatlarning imloviy shakli qanday bo'lishi lozim?
47. Farmoyish va buyruqlarda raqamlar qanday yoziladi?
48. Rasmiy nutq va hujjat yuritishdagi imloviy farqlar qanday?
49. Ish yuritish sohasida rasmiylik talablariga mos yozish uchun qanday imlo me'yorlariga rioya qilish lozim?
50. Notarial hujjatlarning imlo xatolarini qanday tuzatish mumkin?
51. Til taraqqiyotining tarixiy bosqichlari yozuv taraqqiyoti bilan qanday bog'liq?
52. O'zbek tilining yozuv tizimidagi asosiy bosqichlar va ularning afzalliklari nimalardan iborat?
53. O'zbek-lotin alifbosining joriy etilishiga sabab bo'lgan lingvistik va ijtimoiy omillar nimalardan iborat?
54. Imlo qoidalari buzishning asosiy sabablarini tilshunoslik nuqtayi nazaridan tahlil qiling.
55. O'zbek yozuvining asosiy tamoyillari qanday rivojlangan va ular qaysi tillarning ta'siri ostida shakllangan?
56. O'zbek adabiy tili me'yorlarini belgilashda qaysi lingvistik omillar muhim rol o'ynaydi?
57. Imloviy me'yorlarning grammatika qoidalaridan farqi va o'zaro bog'liqligi nimada?
58. Semantik me'yorlar tilshunoslikda qanday vazifalarni bajaradi?

59. Lug'aviy me'yorlarning adabiy tilda muhimligi va ularning buzilish sabablari qanday?
60. Nutq madaniyatining asosiy tarkibiy qismlari nimalardan iborat?
61. Nutq madaniyatining jamiyat taraqqiyotiga ta'siri qanday bo'ladi?
62. Matn tushunchasining lingvistik jihatdan tahlilini bajaring.
63. Matn turlarining umumiy va o'ziga xos xususiyatlarini solishtiring.
64. Ilmiy matn bilan ilmiy-ommabop matnning uslubiy tafovutlarini aniqlang.
65. Ilmiy nutqning asosiy tarkibiy qismlari qanday va ular bir-biri bilan qanday bog'langan?
66. Rasmiy nutq uslubining o'ziga xos xususiyatlari nimada namoyon bo'ladi?
67. Nutq uslublarining tahlili orqali insonning kasbiy faoliyati bilan bog'liqligini tushuntiring.
68. Rasmiy nutq va og'zaki rasmiy nutq o'rtasidagi farqlar nimalardan iborat?
69. O'zbek tilidagi rasmiy hujjatlar qanday turlarga bo'linadi va ularning asosiy talablari qanday?
70. Tashkiliy hujjatlar qanday turlarga bo'linadi va ularning har biri qanday vazifani bajaradi?
71. Sohaviy farmoyish hujjatlarining tarkibiy tuzilishini tushuntiring.
72. Sohaviy farmoyish hujjatlarining huquqiy asoslari qanday belgilangan?
73. Sohaviy ma'lumot-axborot hujjatlarining asosiy turlari va ularning xususiyatlari nimalardan iborat?
74. Sohaviy hujjatlarning to'g'ri yuritilishi qanday huquqiy asoslar bilan tartibga solinadi?
75. Rasmiy hujjatlarda tilning o'ziga xos xususiyatlari qanday namoyon bo'ladi?
76. Ilmiy uslubda ishlatiladigan asosiy lingvistik birliklarni sanab o'ting.
77. Ilmiy nutq uslubining boshqa uslublardan farqli jihatlarini aniqlang.
78. Nutq uslublarining ilmiy, badiiy va rasmiy ko'rinishlarini solishtiring.
79. Sohaviy xizmat yozishmalarida rasmiy-idoraviy uslub qanday namoyon bo'ladi?
80. Ilmiy maqola va tezis yozishda qanday til me'yorlariga rioya qilish kerak?
81. Rasmiy hujjatlar tili va oddiy kundalik til o'rtasidagi asosiy farqlar nimalardan iborat?
82. Davlat hujjatlarida til normalarining buzilishi qanday oqibatlariga olib kelishi mumkin?
83. O'zbek tilidagi ilmiy matnlarni boshqa tillardagi ilmiy matnlar bilan solishtiring.
84. Rasmiy hujjatlarda tushunarli va aniq ifoda usullarini qanday qo'llash lozim?
85. O'zbek tilidagi huquqiy hujjatlarning xususiyatlari qanday?
86. Tahliliy matn va faktologik matn o'rtasidagi farqlarni tushuntiring.
87. Ilmiy nutq uslubida sinonimlarning o'rni qanday?
88. Xalqaro ilmiy hujjatlar qanday uslubiy xususiyatlarga ega?
89. Ilmiy matnlarda argumentatsiya va dalillash usullari qanday bo'lishi kerak?
90. Rasmiy hujjatlar tuzilishining asosiy tamoyillari qanday?
91. Huquqiy nutqning lingvistik jihatlarini tahlil qiling.
92. Sohaviy hujjatlar va shartnomalarda huquqiy terminlarning o'rni qanday?
93. Rasmiy nutq uslubida qisqartmalar va ularning qo'llanishi qanday bo'lishi lozim?
94. Hujjatlar yuritishda terminlarning aniq qo'llanishi nima uchun muhim?

95. Sohaviy hujjatlarda dalillashning asosiy mezonlari qanday?
96. Huquqiy matnlarning oddiy rasmiy matnlardan farqlari nimalardan iborat?
97. Hujjatlar tarjimasida til normalariga rioya qilishning ahamiyati qanday?
98. Ilmiy nutqda rasmiy terminologiyaning o'rni qanday?
99. Xalqaro hujjatlar va ularning o'zbek tiliga tarjima qilishda duch kelinadigan asosiy muammolar qanday?
100. Sohaviy xizmat yozishmalarining lingvistik va stilistik jihatlarini tahlil qiling.

Fan bo'yicha yakuniy nazorat savollari o'zbek tili va adabiyoti kafedrasining 2025 –yil

“27”02.....dagi 8. son yig'ilishida muhokama etilgan va ma'qullangan.

Fakultet dekani:

Kafedra mudiri:

Tuzuvchi:

A.Nazarov

U.Qo'ziyev

M.Usmonov